

Valori culturale/morale – Evaluare națională 2022 - 2023

VALOARE CULTURALA/ MORALA	TITLUL SI AUTORUL TEXTULUI	REZUMATUL SECVENTEI SELECTATE
<p>1. PRIETENIA dintre oameni/ dintre om si animal</p>	<p>1. „Numara stelele”- Lois Lowry</p> <p>2. „Dumbrava minunată”- Mihail Sadoveanu.</p> <p>3. „Singur pe lume”- Hector Malot</p> <p>4. „Harry Potter și piatra filozofală” – J. K. Rowling</p>	<p>1. Actiunea se petrece în Copenhaga, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. O fetita, Anne Marie, traieste drama copilariei, cand prietena sa Ellen, de origine evreica, este nevoita sa se ascunda la familia Annei, dandu-se drept sora ei, pentru a nu fi ucisa de germani. Prietenia dintre cele doua fete le ajuta sa treaca de acest moment traumatizant.</p> <p>2. Lizuca și Patrocle pleacă împreună de acasă spre bunicii fetei. Lizuca îl tratează pe cățel ca pe un partener egal, se consultă cu acesta și are grijă de el, de exemplu îi alungă furnicile de pe bot și îl întreabă dacă îl dor picioarele. De asemenea, cățelul o apără pe fetiță. Atunci când Lizuca vede o umbră și se sperie de aceasta crezând că este un bursuc, Patrocle se repede spre umbră și o alungă.</p> <p>3. Povestea sensibilă a unui copil orfan al cărui singur prieten, pentru mult timp, este cainele lui Capi de care îl leaga o prietenie profundă:”Era un caine inteligent, care putea sa inteleaga totul si stia sa se faca inteles [...]. Oricum, graiul nu a fost nicioadata necesar între el si mine. Ne-am inteles imediat din prima zi”</p> <p>4. Harry, Ron și Hermione se împrietenesc în primul an la Hogwarts. După o oră în care Hermione le arată băieților cum să facă o vrajă corect, Ron o jignește, iar fata, supărată, se închide în baie și plânge. Însă, când apare un trol, amândoi băieții pleacă în căutarea ei, dovadă a prieteniei care îi va lega ani buni din acest moment.</p>
<p>2. ADEVARUL</p>	<p>„Numara stelele”- Lois Lowry</p>	<p>Actiunea se petrece în Copenhaga, ocupata deja de trei ani de germani. Lucrurile se complica atunci cand germanii incep persecutarea evreilor, iar Ellen si familia ei trec prin aceasta pericol. Pentru a se salva, Ellen ascunde adevarul si pretinde ca este sora Anne Mariei, care murise la inceputul razboiului. O secvență relevantă pentru valoarea adevărului este cea în care Ellen îi minte pe soldații germani, ca să reușească să ducă celor din rezistentă batistele îmbibate în cocaină.</p>

		Batistele erau folosite ca să amortească mirosul câinilor pe care-i foloseau naziștii ca să depisteze fugarii evrei.
3. LIBERTATEA	„Scatiul și stăpânul său”- Anton Holban	Boris este un scatiu care este eliberat de stăpânul său odată cu venirea primăverii. Bărbatul își dorește ca pasărea să aibă șansa de a trăi în libertate, de aceea decide să îl elibereze într-un loc sigur, fără pisici sau alte amenințări, așa că găsește pădurea unei mănăstiri. Stăpânul se teme pentru viitorul lui Boris, dar consideră că pasărea merită să fie fericită în libertate.
4. TRADITIE	<p>1. „Amintiri din copilărie”- Ion Creangă</p> <p>2. „Olguta si un bunic de milioane” – merge și pentru FAMILIE</p>	<p>1. În ultima zi a anului, Nică împreună cu alți băieți din sat decid să meargă la urat. Întâi, ei merg la popa Oslobanu, care locuia în capul satului, și se pun la fereastră după obicei pentru a începe să cânte. Părintele însă îi ceartă și îi alungă, iar băieții o iau la goană. Merg apoi la Vasile Aniței și iarăși se așază la fereastră, însă sunt alungați și de data aceasta. Înfrigurați, băieții promit că vor merge la urat și în anul următor și se despart.</p> <p>2. Olguța e o adolescentă de doisprezece ani, neîndemânică și impertinentă. Familia ei e atât de dezbinată, încât ea nu-și recunoaște mătușa când aceasta își face apariția la ușa. A recunoscut-o ca facand parte din familie in momentul in care a observat ca poarta pe deget un inel cu cap de jaguar, mostenit din familie, identic cu cel purtat de tatal ei, care asigură, astfel, legătura dintre generații.</p>
5. EDUCATIA/ EDUCATIA PRIN LECTURA/	„Matilda”- Roald Dahl	Matilda este o fetita curajoasa si curioasa, care la doar 3 ani a învățat să citească în mod autodidact, în ciuda faptului ca parintii ei sunt dezinteresati de educatia copilei, preferand sa leneveasca sau sa se uite la televizor toata ziua. O secventa sugestiva pentru valoarea educatiei este cea în care Matilda descopera biblioteca si lumea nevazuta din cartile citite, pentru a-și satisface dorința de a învăța. Bibliotecara îi recomandă cărți pentru copii, dar Matilda le termină repede și trece la literatură adevărată, printre preferații ei fiind Charles Dickens. În bibliotecă, fetița se simțea extrem de fericită, pentru că putea citi fără probleme și a dobândi noi cunoștințe. Tot ceea ce a asimilat prin lecturile sale i-a permis să iasă în evidență dintre colegii săi de școală.
6. CUNOASTEREA	„Matilda”- Roald Dahl	Matilda este o fetita curajoasa si curioasa, care la doar 3 ani a învățat să citească în mod autodidact,

		<p>în ciuda faptului ca parintii ei sunt dezinteresati de educatia copilei</p> <p>O secventa sugestiva pentru valoarea cunoașterii este cea în care Matilda descopera biblioteca si lumea nevazuta din cartile citite, pentru a-și satisface dorința de a învăța si de a evolua. Bibliotecara îi recomandă cărți pentru copii, dar Matilda le termină repede și trece la literatură adevărată, printre preferații ei fiind Charles Dickens. În acel loc se simțea extrem de fericită, pentru că putea citi și dobândi noi cunoștințe fără ca cineva să o certe că stă cu nasul în cărți. Tot ceea ce a asimilat prin lecturile sale i-a permis să iasă în evidență dintre colegii săi de școală.</p>
7. RESPECTUL	„Romanul adolescentului miop” - Mircea Eliade	<p>Un adolescent este ascultat de profesorul de matematică, inasa nu stie să rezolve problemele și primește insuficient. Acest calificativ îl îngrijorează mai mult decât vrea să le arate colegilor. De aceea, se simte motivat în scrierea unui roman din dorința de a câștiga respectul profesorilor săi. El speră că romanul îl va ajuta să evite corigențele la unele materii, deși știe prea bine că ar trebui, de fapt, să învețe pentru a promova.</p>
8. ARTA/ INTERESUL PENTRU ARTA/ ARTA IN FORMA LITERATURII	„Romanul adolescentului miop” - Mircea Eliade	<p>Un adolescent își propune să scrie un roman al cărui erou să fie el însuși. Își dorește ca romanul să fie cerebral și să atragă interesul cititorilor. De aceea, vrea să construiască un personaj feminin și se documentează în acest sens cerându-i ajutorul lui Dinu și urmărind-o pe verișoara lui Vally. Ca un adevărat scriitor, băiatul se întreabă la fiecare pas ce așteptări au cititorii.</p>
9. DRAGOSTEA SI PREOCUPAREA PARINTILOR PENTRU EDUCATIA COPIILOR	„Amintiri din copilarie”- Ion Creanga	<p>Smaranda, mama lui Nica insista ca baiatul ei sa mearga sa studieze la Iasi, la Seminarul de la Socola, pentru a deveni un om cu carte si preot, cu toate ca baiatul se impotriveste, dorindu-si sa ramana in satul natal. Mama insista, însă, așa cum mereu l-a susținut pe Nică să învețe, întâi la școala din sat, cu bădița Vasile, apoi la Broșteni, după aceea, la Fălticeni.</p>
10. TOLERANTA/ INTERESUL	1. „Take, Ianke și Cadâr”- Victor	1. Trei negustori: un român, un evreu și un turc, trăiesc în bună vecinătate. Fiul lui Take, Ionel,

<p>PENTRU ACCEPTAREA APROAPELUI</p>	<p>Ion Popa 2. „Minunea” – R.J. Palacio</p>	<p>și fiica lui Ianke, Ana, doresc să se căsătorească, însă cei doi se izbesc de intoleranța societății. Turcul Cadâr îi sprijină pe Ana și Ionel să își întemeieze o familie și să înceapă o nouă afacere, iar astfel ei vor depăși aceste prejudecăți.</p> <p>2. August este un baiat de 10 ani și suferă de o afecțiune medicală care i-a lăsat fața deformată. Din cauza infatisării lui, când a început școala în clasa a cincea, colegii îi adresau comentarii rautacioase. Însă, la finalul anului, la festivitatea de încheiere, a primit o medalie specială pentru că s-a remarcat în anumite domenii pe parcursul anului școlar. Astfel, el a înțeles că, în afara de familia lui, mai există și alte persoane care îl apreciază și îl acceptă așa cum este.</p> <p>O secvență relevantă pentru integrarea lui August în rândul colegilor se desfășoară în excursia de 3 zile, când băiatul este atacat de copiii răutăcioși de la altă școală, iar toți colegii lui îi sar în ajutor și-i iau apărarea.</p>
<p>11. SOLIDARITATE</p>	<p>„Minunea” – R.J. Palacio</p>	<p>August este un baiat de 10 ani suferă de o afecțiune medicală care i-a lăsat fața deformată. Jack este unul dintre colegii buni care îi ia apărarea atunci când ceilalți din clasă îl bruschează și râd de aspectul lui. Acesta chiar îl lovește pe unul dintre colegi în momentul în care a văzut că râde de August. Hartuirea cu care se confruntă August devine mai serioasă și se extinde și asupra lui Jack. Astfel, Jack este solidar cu August și suportă împreună rautările colegilor. O întâmplare relevantă pentru ideea de solidaritate se desfășoară în excursia de 3 zile, când băiatul este atacat de copiii răutăcioși de la altă școală, iar toți colegii lui îi sar în ajutor și-i iau apărarea.</p>
<p>12. BUNĂTATEA</p>	<p>„Bătrânul cel bun din Strada Speranței”- Ileana Vulpescu</p>	<p>Domnul Manoilă, un bătrân de 78 de ani, crede că nu a lăsat nimic în viața lui și nu a făcut bine suficient, de aceea, începe să își ajute vecinii și pe cei de pe stradă.</p> <p>Acesta îi ajută să strângă rufe, să ude florile, să facă focul iarna, să cumpere lapte. Altfel, merge în stația de tramvai și îi ajută să urce pe cei cu bagaje. Bătrânul este mulțumit numai atunci când se simte obosit și descoperă că a putut face bine.</p>
<p>13. EMPATIA</p>	<p>„Bătrânul cel bun din</p>	<p>Când vecinii cărora le cumpără lapte îi reproșează</p>

	Strada Speranței”- Ileana Vulpescu	că acesta e brânzit, domnul Manoilă îi înțelege și decide să fie mai atent, astfel încât oamenii să fie mulțumiți. Întâlnindu-se cu copiii care aleargă cu șireturi desfăcute, domnul Manoilă îi oprește și le explică scurt și cu blândețe care sunt pericolele. Bătrânul dovedește că se poate pune în situația copiilor și le înțelege nevoile
14. VOLUNTARIATUL	„Bătrânul cel bun din Strada Speranței”- Ileana Vulpescu	Domnul Manoilă, un bătrân de 78 de ani, își ajute vecinii și pe cei de pe stradă fara a cere nimic in schimb. Acesta îi ajută sa stranga rufele, uda florile, face focul iarna, cumpara lapte. Alteori, merge în stația de tramvai și îi ajută să urce in masina pe cei cu bagaje.
15. CURAJUL	„Sânziana și Pepelea”- Vasile Alecsandri „Eu sunt Malala” - Malala Yousafzai	Sânziana este răpită de un zmeu și forțată de acesta să se căsătorească cu dânsul. Ieșind din palatul în care a fost închisă, fata îi spune deschis că îl urăște, că îi disprețuiește familia și prietenii și că nu va accepta niciodată să se căsătorească cu el. Sinceritatea ei este o dovadă de curaj. Malala este o fată din Pakistan, care luptă pentru libertatea fetelor și pentru dreptul lor la educație, în societatea ocupată de talibani. Desi împușcată de talibani, ea își continuă împotrivirea. O secvență relevantă pentru curajul ei este cea în care o ziaristă îi dezvăluie tatălui ei că ea, deși un copil, este pe lista neagră a talibanilor. Ea, însă, nu se sperie și-și continuă lupta.
16. PERSEVERENȚA	1. „Vanatorii de zmeie” -Khaled Hosseini 2 „Matilda”- Roald Dahl	1. Amir și fiul servitorului din familia sa, Hassan, sunt doi prieteni care participa la un concurs de zmeie. Amir încearcă să câștige respectul tatălui său, care era mai mereu dezamăgit de el. Desi il doreau picioarele si isi simtea ceafa intepenita, acesta nu se da batut si face tot posibilul ca sa castige concursul. Fiecare zmeu doborat ii dadea mai multa speranta ca va castiga concursul. 2. O secvență relevantă pentru perseverența Matildei este cea în care fata exersează continuu acasă, încercând să ridice obiecte cu puterea minții, deoarece dorea să o facă pe directoarea Trunchbull să-i redea moștenirea domnișoarei Honey.
17. RESPECTUL PENTRU NATURĂ / INTERESUL PENTRU PROTEJAREA NATURII	„Macii”- Magda Isanos	În acest text poetic, vocea lirică își exprimă admirația față de frumusețea și delicatetea macilor, descriși prin asociere cu focul. Poeta conștientizează efemeritatea naturii și regretă culegerea macilor, căci aceștia se ofilesc și mor. Admirația pentru câmpul plin de maci și tristețea

		inspirată de imaginea dezolantă a câmpului lipsit de maci subliniază respectul pentru natură.
18. CALATORIA/ AVENTURA/ EXPLORAREA	<p>1. „Toate panzele sus” - Radu Tudoran</p> <p>2.„20 000 de leghe sub mări” de Jules Verne</p>	<p>Anton Lupan, un tânăr inginer, pornește în nenumărate călătorii, ca să exploreze lumea, dar și în căutarea prietenului sau pierdut, Pierre Vaillant. O secvență relevantă pentru dorința de aventură a persoanelor este reprezentată de scena când Lupan îl întâlnește pe Ieremia, dulgher și marinar, cărui îi vorbește despre drumuri lungi, pe mări și oceane, până la capătul lumii. Ieremia acceptă provocarea, curios și interesat, dovadă a felului în care călătoria exercită fascinație asupra oamenilor.</p> <p>Personajul principal, căpitanul Nemo străbate mările și oceanele la bordul submarinului Nautilus. În compania acestui enigmatic căpitan, cei trei eroi: Arronax, Conseil și Ned Land descoperă misterioasa Atlantidă și comorile sale înghițite de ape, trec printr-un tunel străpuns de natură sub istmul Suez, măsoară imensitatea Pacificului, se luptă cu canibalii, se aventurează sub banchiza de la polul sud, acolo unde nimeni nu ajunsese încă, vânează în pădurile submarine și asistă la o înmormântare într-un cimitir de corali.</p>
19. INTERESUL PENTRU SPORT	„Harry Potter si piatra filozofala”- J.K.Rowling	Quidditch-ul este sportul cel mai cunoscut in randul vrajitorilor si preferatul lui Harry Potter. In acest joc, cele doua echipe utilizează <u>maturi</u> zburătoare pentru a se deplasa în aer. Scopul jocului este de a prinde cât mai repede o minge mică și rapidă. Jocul este foarte captivant si jucatorii il joaca cu bucurie si o mare dorinta de a invinge. Relevantă este secvența în care, în timpul primului meci, Harry zărește hoțoaica aurie și pornește în urmărirea ei, chiar dacă mătura lui părea că nu-l mai ascultă. Bucuria lui când reușește să o prindă și câștigă, astfel, meciul, este
20. DREPTATEA	1. „Capra cu trei iezi” de Ion Creanga	Textul infatiseaza cruzimea lupului care mananca fara mila cei doi iezi mai mari ai caprei, dar si suferinta acesteia cand vede prapadul. Suferinta ii cere dreptate, asa ca lupul trebuie sa suporte consecintele. Secventa finala a textului :”Cum lupul piere in flacari, arata implinirea dreptatii”.

		evidențiază
21. FAMILIE	„Olguta si un bunic de milioane” de Alex Moldovan.	Textul infatiseaza familia, cu accent pe relatia dintre nepoti si bunici, acesta fiind considerata esentiala pentru dezvoltarea armonioasa a relatiilor interfamiliale. Textul descrie relatia tumultoasa dintre Olguta si bunicul ei. Acesta relatie atinge punctul culminant in secventa finala a cartii, cand bunicul ii dezvaluie fetei ca a pus-o la incercare pentru a vedea daca poate avea incredere in ea.
22. INTERESUL PENTRU JOC SI EXPLORAREA ACESTUIA/ /COPILARIA	1. „Cei doi teribili” - Jory John si Mac Barkett 2. Amintiri din copilarie”- Ion Creanga	2.Nica este un copil ca toti ceilalti, a carui unica preocupare este joaca. El si fratii lui <i>se joaca</i> cu tatal lor cand acesta se intorcea ostenit de la muncase. De asemena se joaca “ca baietii” luandu-se la harjoneala si nu se despart pana cand nu intevine mama lor. Tot <i>o joaca</i> este pentru copii taierea porcului sau colindatul de Anul Nou.
23. PATRIOTISM	„Desteapta-te romane” de Andrei Muresanu	Ilustreaza sentimentul de dragoste si admiratie pentru popor, dar si mandrie patriotica si respect pentru eroii neamului. <i>„Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte, În care te-adânciră barbarii de tirani! Acum ori niciodată croiește-ți altă soartă, La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!</i>
24. ADMIRATIA PENTRU NATURA	„Lacul” -Mihai Eminescu	Eul liric este fascinat de farmecul naturii, al lacului incarcat de flori de nufar. El isi imagineaza o intalnire si o plimbare cu barca sub razele lunii, cu o iubita ideala care apare dintre trestii. La sfarsit este dezamagit ca totul a fost doar un vis.